

ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проведено детальний аналіз проблем захисту персональних даних в межах України, та створено рекомендації щодо їх належного захисту.

Ключові слова: персональні дані, захист, інформація, безпека, Україна.

Abstract

A detailed analysis of personal data protection issues within Ukraine has been conducted, and recommendations for their proper protection have been created.

Keywords: personal data, protection, information, security, Ukraine.

Вступ

В Україні питання захисту персональних даних регулюється Законом «Про захист персональних даних», який набрав чинності в 2011 році. На виконання його завдань у 2012 році був створений спеціальний орган – Державна служба України з питань захисту персональних даних. Однак вже через два роки її ліквідували, а тягар захисту персональних даних поклали на Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та суди.

Велика Палата Верховного Суду сформулила принципи обробки персональних даних (відкритість і прозорість, відповідальність, адекватність, не надмірність їх складу та змісту стосовно визначеної мети обробки), а також підстави для обробки персональних даних (згода суб'єкта персональних даних [1]).

Результати дослідження

Персональні дані – це відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована (ст. 2 Закону № 2297).

Ані Закон № 2297, ані підзаконні акти до нього не містять вичерпного переліку відомостей, які належать до персональних даних. Але є орієнтовний перелік персональних даних, що визначив Конституційний Суд України. А саме: національність, освіта, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, матеріальний стан, адреса, дата та місце народження, місце проживання тощо [2].

Обробка персональних даних – це будь-яка дія від збирання до знищення персональних даних. Наприклад: реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання, поширення (розповсюдження, реалізація, передача) тощо.

Володілець персональних даних – фізична чи юридична особа, яка визначає мету обробки персональних даних, встановлює склад цих даних та процедури їх обробки, якщо інше не визначено законом.

Розпорядник персональних даних – фізична або юридична особа, якій володільцем персональних даних або законом надано право обробляти ці дані від імені володільця.

Згода суб'єкта персональних даних – добровільне волевиявлення фізичної особи щодо надання дозволу на обробку її персональних даних відповідно до сформульованої мети її обробки, висловлене у формі, що дає змогу зробити висновок про надання згоди [3].

На сьогодні викрадення особистих даних перетворюється у кримінальний вид комерційної діяльності, метою якого є продаж інформації про користувачів. Користувачі, які, наприклад, здійснюють купівлю через мережу Інтернет, змушені повідомляти свої персональні дані. Інтернет-магазини, як правило, зацікавлені в отриманні даної інформації, адже з її допомогою вони зможуть

аналізувати ринок та відтворювати продукцію за системою попиту/пропозиції. Однак віртуальні крамниці не завжди забезпечують належний захист персональних даних, а деякі з них можуть навіть продавати зібрану інформацію.

Не менші небезпеки щодо витоку особистої інформації чекають на користувачів соціальних мереж. У цьому середовищі люди зазвичай завантажують персональну інформацію на загальний огляд інших користувачів, створюють мережу віртуальних друзів та передають свої дані сайту задля спілкування з ними.[4]

Належного захисту персональних даних можна досягти шляхом вжиття заходів за трьома основними напрямками:

- правові заходи: підготовка якомога більш змістовних політик, застережень, договорів і окремих положень для них про те, яким чином відбувається збір та обробка персональних даних;
- організаційні заходи: налагодження і контроль за бізнес-процесами, які передбачають роботу із персональними даними, робота із персоналом, взаємодія із субпідрядниками, документування процесів тощо;
- технічні заходи.[5]

Додаткові рекомендації щодо захисту:

- паролі акаунтів та профілів мають бути складними, та не повинні мати ніяких асоціацій;
- потрібно уважно слідкувати, з ким та як ведеться спілкування в мережі Інтернет;
- довіряти свою інформацію треба лише перевіреним сайтам та сервісам.

Висновки

Персональні дані користувачів є дорогоцінною інформацією, завдяки якій можна ідентифікувати певну фізичну особу. Такі дані мають оброблятися й захищатися належним чином, відповідно місцевим та державним законам.

В Україні існує Закон «Про захист персональних даних», який зараз і регулює захист персональних даних.

Всі користувачі комп'ютерної техніки та мережі Інтернет мають дотримуватись власних або офіційно встановлених правил та рекомендацій щодо використання, зберігання та розповсюдження персональних даних.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Проблеми захисту персональних даних: досвід України та інших країн [Електронний ресурс] – URL : jur-gazeta.com/publications/practice/informaciyne-pravo-telekomunikaciyi/problemi-zahistu-personalnih-danih-dosvid-ukrayini-ta-inshih-krayin.html

2. Закон України «Про захист персональних даних» в роботі кадровика [Електронний ресурс] – URL : www.kadrovik01.com.ua/article/3659-qqq-17-m4-normativna-baza-ta-termnologiya-u-sferi-zahistu-personalnih-danih

3. ТОП-10 питань у сфері захисту персональних даних [Електронний ресурс] – URL : espl.com.ua/news/top-10-pytan-u-sferi-zakhystu-personal-nykh-danykh/

4. Сучасні загрози використання персональних даних у соціальних мережах [Електронний ресурс] – URL : matrix-info.com/suchasni-zagrozy-vykorystannya-personalnyh-danyh-u-sotsialnyh-merezhah/

5. Захист персональних даних: робота на випередження [Електронний ресурс] – URL : biz.ligazakon.net/ua/analytics/195680_zakhist-personalnikh-danikh-robota-na-viperedzhennya

6. Азарова А. О., Ткачук Л. М., Нікіфорова Л. О., Шиян А. А., Хошаба О. М. Публічне управління та адміністрування в контексті захисту його інформаційного простору. *Вісник Житомирського державного технічного університету*. 2019. № 2 (88). С. 149–155.

7. Азарова А. О., Ткачук Л. М., Нікіфорова Л. О., Шиян А. А., Хошаба О. М., Каплун І. С. Шляхи удосконалення публічного управління регіональним розвитком на основі сучасних ІТ-технологій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. №10. С. 88–98.

8. Ткачук Л. М., Волчаста К. В. Інформаційна безпека України. *Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави* : матеріали VIII науково-практичної конференції. Київ : Нац. Акад. СБУ, 2017 С. 138–140.

9.Азарова А. О., Ткачук Л. М., Гудзь В. О., Блонський В. О. Захист конфіденційної інформації у процесах публічного адміністрування на основі біометричної ідентифікації фізіологічних особливостей людини. *Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи* : тези Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців. 2019. URL : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2019/paper/view/>

10.Азарова А. О., Ткачук Л. М., Хісматуліна В. Ф. Формування ефективної політики інформаційної безпеки у процесах публічного управління. *Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи* : тези Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців. 2019. URL : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2019/paper/view/8066/6737>.

11.Азарова А. О., Ткачук Л. М., Гудзь В. О., Блонський В. О., Хошаба О. М. Здійснення захисту інформації у процесах публічного управління за допомогою пристрою пошуку радіозакладних пристроїв. *Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи* : тези Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців. 2019. URL : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2019/paper/view/8160/6790>.

Ткачук Людмила Миколаївна – доцент кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, кандидат економічних наук, заступник декана з навчально-методичної роботи Факультету менеджменту та інформаційної безпеки ВНТУ, e-mail: ludatkachuk2017@gmail.com.

Маркевич Дмитро Віталійович – студент групи КІТС-18б, Факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: marchellla2014@gmail.com.

Tkachuk Lyudmyla Mykolayivna – associate professor of Department of Management and Security of Information Systems, candidate in economics, deputy dean for educational and methodological work of the Faculty of Management and Information Security of VNTU, e-mail: ludatkachuk2017@gmail.com.

Markevich Dmytro Vitaliyovych – student of CITS-18b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: marchellla2014@gmail.com.